

Top. Méd., p. 211), i a Tor de Vall Ferrera la *kláska* és tant la closca de l'ou com la de l'avellana (1932).

Una variant amb *é* no es troba gaire en català (veg. tanmateix en *AlcM* un *desqui* o *clèsquit* menorquí per a 'clatellada'); però en llengua d'oc té gran extensió: llgd. or. «*clèsc* or *clès*: coques d'oeufs, coques de noix» (Savages), Lezinhan *clèsk* «coque, coquille» (RLR LXVI, 18); *klèsk* 'closca' a l'albigès de Lavaur, i en alguns parlars a l'E. i SE. de Tolosa (Castelmaurou, Montpitol, HGar.), i *klèske* en d'altres pròxims al NE. de Tolosa, i més o menys a tota la zona llgd. del Tarn-e-G., entorn de Montalban i fins a St. Cirq i Castelsagrat (Meyer, VKR VI, 72); en fi gascó *clèch* (< *klèsk*), Palay.

En forma igual a la primitiva castellana: cat. ant. *casca* en el *Tresor de Pobres* (S. XIV, *AlcM*) i en el *Torcimany d'Aversó* «*quascha* per *clovella*» (c. 1390, 185.16); aranès *casca*, un poc menys estès que l'aran. baix i central *kaskéj* 'closca d'ou, avellana, ametlla, nou' (però *kuskéj* a l'Alta Vall d'Aran), i segueix pel Pall. superior: *casca* 'closca d'ou' a Cardós, que baixa fins al límit cat.-arag. entre Ribag. i Llitera, a Alins, i allí *descascà* 'llevar la clova de l'ametlla', 1965) i la *káska* per a la del caragol, etc., a Bielsa (1965) i Ansó (BDC XXIV): cf. en general, per al domini castellà, DCEC I, 717a. Però hi ha, després, *cròska*, amb *r* i no *l*, i amb considerable extensió pel nostre NO.: la *kròska* de les nous i de l'avellana a Estaon (Cardós, 1934) i ho he sentit a la Vall de Boí (Duro, 1970), i reapareix en alguna vall gascona: *kròsko* f. «coquille d'oeuf» a la Vall d'Aspa (Lescun: Rohlf's); això potser s'ha usat altre temps a Muntanya i en el cat. or. Amb aquest convé relligar el nap. *crusko* 'ronya' i cal. *kròska* 'tronxo de col', sense comptar amb un creuament de rŪSÇA 'escorça' amb COCHLEA 'caragol' (Rohlf's, ARom. IX, 255).¹⁶

En fi també hi ha hagut una variant sense cap de les dues líquides *cosca*: *kòska* és del capdamunt de les dues valls, Ferrera ('closca de nou' a Àreu, 1933), i de Cardós (la de nou a Tavascan); mentre que a Fraça és l'escorça o escarrotxa del meló (BDC IV, 41); ja el tenim antigament a la Manescalía de Batllori: «picha fulles d'olivera, e axeta-les ab lo vinagre, e colaha, e bullits-ho en una *chosca* d'ou» (AORBB V, 220). Ara bé, partint de la closca que cobreix l'ou s'ha arribat també al calçobre o escrostonadura d'una paret: «fragment o trencadura del reparat o crosta d'una paret llúida, o del vernís d'una peça d'obra», maestr. (GGirona, amb el verb (*d*)*escoscar*, -cat, «fer caure lo reparat de les parets, la pintura o envernissat dels mobles», p. 296).

En gallec, lleonès i altres parlars no catalans resorgeixen aquestes formes: a la Límia *cosco* «hoja que envuelve la mazorca del maíz» (VKR XI, gloss.), Límia Baixa *cosca* «vaina seca de leguminosa» (JLorenzo Fz., RDTP IV, 85), *cosca* 'vaina, cáscara, piel' i *cosco* 'cáscara, pellejo' en alguns parlars asturians (GDiD, 2061b); també en basc: *kròsko* 'cáscara' i 'armazón', *mitzi-krosko* 'casco del buque', 'el armazón del hueso' en el labortà Axular (S. XVII) i *arraultze-*

krosko 'clova d'ou' en un país i coetani seu, Pouvreau; però d'altra banda també *kosko* «cáscara» en guip., lab., ronc. i Baztan (Azkue); veg. els anàlisis etimològics de Uhlenbeck (basc. *kusku*, sul. *kiiskü* 'closca d'ou', 'clofolla', *VglLautl.*, p. 31) i Schuchardt (*BhZRPb.* VI, 15); bisc. *oskol* «cáscara (castaña) hura», anav. *koskol* «erizo de castaña» (Mixelena, *FonVca.*), *koskil* «châtaignes inutiles» (Bertoldi, *ZRPb.* LVII, 142), bc. comú *koska*, *kozka* «golpe»/sul. *kuzka*, si bé aquests van amb la família del cast. *coscorrón* (Mixelena, *FonVca.*, 54, remet al DCEC); altrament amb això cf. ross. *coscorra* 'cascavell' (Krüger, *RFE* XXXVIII, 270-1), en fi bc. *kloska* 'galotxa, espècie d'esclop' (per al qual veg. Spitzer, nota 14. Ara bé amb la variant *cosca*, hem d'apariar encara: arag. *fruta escoscada* (SGarcía Arista, *Fruta de Aragón*), arag. *coscarana* «torta muy delgada y seca que cruje al marsearse» (DAcEsp.), mentre que a Benasc és *cascarana* en el sentit de 'calavera' (BDC VI, 21); i hi ha encara Bierzo *descoscar* (Ga. Rey), i port. *escoscorado*, crec amb el sentit de 'escrostonat' («terra *escoscorada* com a geadà» amb què Leite de Vasc. tradueix el trasm. *cadúlo*, RLus. III, 63).

I ara potser ja ens podrem limitar a remetre als treballs d'alguns bons romanistes que s'han detingut més en l'estudi d'aquesta família i n'han aplegat representants més disseminats per la Romània o més dubtosos: Schuchardt, *RomEt.* II, 15, 22, 49-50, 190, 202; i *ZRPb.* XXXIII, 193; Gamillscheg, *ASNSL* CLXVI, 281-2; Bertoni, *ARom.* II, 64.

En conclusió, de *casca* = cast. *cáscara* sortí *clovella* per influència de *clova*, i hi pogueren ajudar encara la multiplicat de les formacions expressives i ben segur la influència de CORFA.

DERIV.: De *clovella*: *clovellós*; *clovellut*. *Esclovel·lar* [-eyar, 1840, DFgra. «llevar se *cloveya* a cosas duras, v. g. melhas; a cosas blancas, v. g. favas tenras; declarar, manifestar una cosa»; mall. «-eyar civ. descascarar, descortezar», PzCabrero; no encara Lab., però ja en PdAPenya, i en escr. Renaix. del Princ., S. XX: «si les cartes s'ordenaven cronològicament seria fàcil d'*esclovel·lar* aleshores si la carta era cosa d'ell, o si només era que s'hi tornava», PCromines, *Pròleg a O. C. de Maragall*, 1937, en *Di. i Rec.* III]; b. emp. *escloveiar* (faves o pèsols, 'pelar-los' a Llofriu, *BDLC* IX, 94); en el sentit material, aplicat a l'acció de menjar ametlles, etc. tot esclovellant-les: «<a> escloveiar tenim massa / panades, fruita i de tot; / buidarem la carabassa / del bon vi, de glop en glop»; Miquel Duran, *Pan-Caritat* (poesia al romiatge al Puig d'Inca, c. 1962 o 63); *esclovellada*, *esclovellador*. *Esclovisser*. *Esclofollar* [DTo., 1756] o *desclafollar* [1507, Busa-Nebr., veg. supra]; escr. Renaix., ex. d'Em. Vilanova, en *DBal*.

Closcada. *Closcar*, *closcat* [DAG.]. *Closqueta* [id.]. *Closcós*. *Closquera* 'lloc d'una nau destinat a guardar el bescuit; cast. *bixcochera*' [S. XVIII o abans, en el gloss. de les Memòries de Capmany]. *Closquet* 'cop pegat al crani', escrit *clusquet*, Belv., 1803, i ja llavors amb deriv. regressiu *clusca*, que no hi ha cap raó per